

GÖTEBORGS UNIVERSITET
HÖGSKOLAN FÖR SCEN OCH MUSIK

*Kvarlevorna av kurdernas musikkultur i
Mesopotamien*

Av
Saman Alias

Examensarbete inom Världs musik ...

Poäng: 15 HP

Titel: Kvarlevorna av kurdernas musikkultur i Mesopotamien

Författare: Saman Alias

Termin och år: Vårtermin 2009

Kursansvarig institution: Högskolan för scen och musik

Handledare: Jonas Simonsson

Examinator: Harald Stenström

Abstract

De så kallade industriländerna har sedan andra världskriget varken upplevt krig eller ockupation. I dessa demokratiska länder lever folk under ett skyddat system, som avspeglas i samhället med sina mångsidiga reformer som erbjuder individen en trygg tillvaro. I denna existens har de flesta glömt vad innebörden av ett krig är, eller hur en ockupation krossar en nations stolthet .

Dessa tragedier kan enbart läsas i historieböcker, tidningar eller höras och ses på TV och radio av industriländernas individer, om de har lust till det förstås . Närmare än så kan dessa lyckligt lutade människor inte komma ett krig eller ockupation .

Därför misslyckades jag , eller rättare sagt jag kunde inte nå mina klasskamrater , när jag försökte förklara för dem om den kurdiska musikens identitets situation . de hade svårt att riktigt förstå vad jag menade .

Så, jag brukade avsluta mitt samtal med följande mening ”Tyvärr på utvecklingsländerna och även på andra delar av världen, så är inte fallet, ordet demokrati existerar inte .

Miljon tall av mitt folk har bestraffats och bestraffas fortfarande för sin kurdiska identitet”, ändå var jag säkert på att klasskamraterna hade inte förstod vad jag pratade om !

I mitt hemland, bland mina kollegor i mitt kurdiska samhälle, innan jag begav mig iväg som flykting och bosatte mig i Sverige, hade jag inte dessa tankar vad gäller den kurdiska musikidentiteten. Detta berodde på två saker. De flesta i min omgivning, även om de inte detaljerat kände till den kurdiska musikkulturen, kunde åtminstone skilja kurdisk musik från icke kurdisk musik. För det andra visste de varför saker och ting betraktades som de gjorde och besparade mig fakta och förklaringar vad gäller ämnet.

Tänkarna bildades först när jag kom till Sverige och började röra mig i musikaliska kretsar. Där började jag gång på gång höra kurdisk musik som representerades på fel sätt och förlorade sin identitet för andra folkslag. Detta störde mig som kurdisk musiker eftersom rätt ska vara rätt, och dessa handlingar som var långt ifrån rätt bekymrade mig, och jag bar dom som en tung börda på mina axlar.

När jag inledde detta projekt ville jag först och främst göra mig själv som kurdisk musiker en tjänst. Att lätta på tyngden på mina axlar genom att skriva ner mina erfarenheter och forskningar, samtidigt att ge ett kort perspektiv vad gäller den kurdiska musiken till mina kollegor och även andra som är intresserade av Mesopotamiens musik.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1.	ABSTRACT	S.02
2.	Innehållsförteckning	S.03
3.	Syfte	S.04
3.1	FÖRORD	S.04
3.2	Historisk översikt	S.04
4	Upptäckterna	S.05
4.1	Musik	S.05
4.2	instrument	S.05
4.3	Förhistoria	S.05
5.	Vad är Maqam	S.06
6	Vad är Quarter Signaler	S.07
6.1	Xûrşîdî	S.07
6.2	Berze Qetar	S.07
7	Qetar	S.08
7.1	Nîwe Şew	S.08
8	Sefer	S.09
8.1	Nizme Heyran	S.09
8.2	Heyranî çiyayî	S.09
9	Lawûk	S.10
9.1	Siya çemane	S.10
9.2	Mikrointervall	S.10
10	Urgamala kurdiska instrument	S.11
10.1	Tembur, Tenbîr eller Saz	S.11
10.2	Def	S.11
10.3	Zûrna	S.11
11.1	Balebani	S.12
11.2	Dehol	S.12
11.3	Tebel	S.12
11.4	Şimşal	S.12
11.5	Blwêr	S.12
12.	Kurdiska Danser	S.13
13.	Slutsats	S.14
14.	Källor	S.15

Syfte

Historien inte har gjort kurderna rättvisa varken när det gäller musik eller något annat, snarare tvärtom. Den har taget från dem lika mycket som ockupationsmakterna har gjort.

Så jag vill erbjuda den kurdiska musiken en respektabel presentation, då mitt hemlands folkmusik minst sagt förtjänar det, och samtidigt gynna mitt folk med mitt arbete och även andra som har intresse för kurdisk musik och dess situation .

FÖRORD

Mitt musikaliska intresse uppmärksammades utav min farbror. Han hade fyra barn som var äldre än mig, två flickor och två pojkar alla spelade musik. Som barn lyste mitt ansikte upp och mina tänder syntes då läpparna drogs för att forma ett brett barnsligt leende varenda gång jag besökte min farbrors familj. Jag var nyfiken och fascinerad av instrumenten som mina kusiner ägde och längtade förfärligt efter att äga ett själv.

Mitt lyckligaste barndomsminne är den dagen när jag fick mitt första instrument. Min farbror som var en känd författare och hade utgivit flera barnböcker uppmuntrade mig och övertygade min familj att utveckla och ge mitt musikaliska intresse en riktig möjlighet. Tack vare hans stöd kunde jag träda i min efterlängtrade värld. Vid sju års ålder fick jag min första musiklektion, som utövades på ett dragspel under två års tid. Sedan dess har jag tagit lektioner och studerat musik oavbrutet. Efter mina första två år gjorde jag ett omval vad gäller instrument. Jag hade bestämt mig för att byta dragspel mot klarinett och sedan dess har jag haft detta underbara instrument som mitt huvudinstrument.

Jag har studerat vid musikinstitutionen i mitt hemland. Här i Sverige fick jag komplettera mina poäng då när jag blev antagen på Högskolan för scen och musik vid Göteborg universitet.

Den Kurdiska musiken har berövats sin egen identitet på grund av ockupation. Tyvärr hör man ofta kurdisk musik som tolkas, eller uppfattas som långtifrån att vara kurdisk. Arabisk, Turkisk eller persisk .

Historisk översikt

Universums sårbaraste och blodtörstigaste del, Mesopotamien, civilisationens vagga . Från forntiderna sårbar, så sårbar att det fortfarande känns och hörs, även om man befinner sig långt bort geografisk sett.

Man kan stanna ett par ögonblick och ställa frågan: vad kan orsaken till den här situationen vara?

Jag tycker helt enkelt att allt detta beror på floderna ” Tigris och Eufrat ” i området. Dessa floder har skänkt både liv och stabilitet, dvs. bosättning till mänskligheten. På grund av det har området under flera tusen år dragit till sig olika folkslag och flera imperier har uppstått och försvunnit under tidens gång. T.ex. Sumererna, Babylonierna och Kassaterna, dvs. kurderna. Dessa makthavare har haft blodiga och märkbart historiska strider mot varandra. Man kan säga att sökandet efter stabilitet ledde till kaos och instabilitet!

Upptäckterna

Trots striderna i Mesopotamien har dessa folkslag även haft tid att ägna åt annat och bl.a. varit bland de första som använde världens första bevattningssystem ca 5500 fvt, som människan kom på i Choga Miami. Plogen användes också för första gången i samma område ca 4000 fvt. Världens äldste inskrift, som berättar om gränstvisten mellan städerna Lagash och Umma i Mesopotamien, är skriven på en konisk sten och är 4500 år gammal .

Musiken är inget undantag i detta område, så man undrar vart kommer musiken in i allt detta?

Musik

Genom skrifterna har vi fått möjlighet att gå tillbaka i tiden och gräva fram historisk musik. Man fick musikalisk insikt vad det gäller instrument, musikteoretiska begrepp och även för tidigt namngivna musiker mm.

Instrument

De instrument – eller rester av instrument – som grävts fram eller som avbildats kan indelas i fyra huvudgrupper enligt en ofta använd musikvetenskaplig klassifikation (Mahillon, respektive Hornbostel – Sachs). Man utgår i detta system från det sätt på vilket ljudet genereras av instrumentet:

1. Idiofoner – självklingande instrument (klockor, stavar, stenar, metallplattor etc).
2. Aerofoner – instrument i vilka en vibrerande luftpelare astrar ljudet (alla slags blåsinstrument) .
3. Kordofoner – instrument med strängar som spänns och anslås eller strykes (alla slags stränginstrument).
4. membranofoner – instrument med spända skinn som anslås (alla slags trummor).

Förhistoria

Kurdistan har varit bebott av människor i åtminstone 50 000 år, vilket har bekräftats av olika biologiska fynd forskare .

Det är ingen hemlighet att den nuvarande och väl utvecklade dagens människas förfäder har levt och genomgått sin processutveckling i Kurdistan. Detta om inget annat bevisar att människor har bott i Kurdistan under flera tusen år.

Åtskilliga teorier har förekommit vad det gäller Kurdernas ursprung, bland annat att dem härstammar från indoeuropeisk härkomst. Här vill jag påpeka att det kan vara möjligt att de har bott i området sedan neandertalarna, om inte annat att de har bott där längre än vad vissa historiker har påstått. Kurderna är en oslagbar nation, deras flera imperier har uppstått i varierande perioder för flera tusen år sedan.

De har genomgått flera stridslag i och om kring området, men klarade sig nästan alltid bra. Kurdernas största nedslag ägde rum först då när religionen Islam attackerade och slog sig fast i området.

Det tog lång tid för Islam att stadga sig och få faktiskt kontroll över Kurderna, och tyvärr lyckades de till sist att ockupera området. Med ockupation behandlades Kurderna brutalt och deras kultur berövades nästan totalt, det är inte konstigt att man hör bl.a. kurdiska filosofer, ledare, instrument, musiker, musikstycke, arkitektur och även historiska fynd mm som tolkas minst sagt långt i från att vara Kurdisk. Allt har blivit omdöpt och gett andra nationer namn och ära på Kurdernas bekostnad.

”Det finns två motsatta teser om det kurdiska folkets ursprung. Enligt den ryske diplomaten i Iran, kurdspecialisten och senare professorn Minorskij (1877-1966), och flera andra, började mediska och persiska stammar att vandra från nordöstra Asien till sjön Urmie i västra Iran från och med omkring 1300 f Kr. Därifrån inföll de i Botani området (Tigrisområdet). De var indoeuropeiska folk och talade indoeuropeiska språk. De nuvarande kurdernas förfäder var just dessa meder. Naturligtvis har de under historien uppblandats med andra folk.

Det finns fyra stora dialekter samt flera andra bi dialekter och underdialekter i Kurdistan . Bland dem finns betydande skillnader. De flesta kurder talar kirmanchi-dialekten som bor i södra Turkiet . Den andra stora dialekten är Gorani, som talas i Iran och Irak. Den tredje största är luri, som talas i Kirmansah trakten i Iran. Den fjärde största är zazaki, eller dimli, som talas av 20 procent av Turkiets kurder, vilket motsvarar cirka tre miljoner människor. Zazaki och Gurani skiljer sig mycket från andra kurdiska dialekter. Inom hela språket har sydkirmanchin utvecklats mest, särskilt i skriftligt hänseende. Kurder skriver på det arabiska, kyrilliska och latinska alfabetet. Dessutom finns många kurdiska intellektuella i det forna Sovjetunionen.” <http://sv.wikipedia.org/wiki/Kurdistan>

Kurderna är ett envist folk som vägrar att ge upp sin nationalitet och sitt ursprung. De förtjänar all respekt tycker jag eftersom de är den enda och största nationen i området som har gjort motstånd och vägrat att genom islamisk integration tyna bort och blir araber som andra folkslag har blivit. På detta sett är de oslagbara och fortfarande kämpar får ett fritt Kurdistan.

Med nedanstående rader kommer jag ganska detaljerad att beskriva och förklara den kurdiska musikkulturen vad gäller Maqam d.v.s. kurdiska musikskalor, rytm och instrument.

- Dagens välbevarade Maqamar är inget annat än urgamla traditionella noterade uppsättningar som mest sjöngs utav kurdiska jordbrukare då de utövade sina dagliga sysslor i naturen.

Vad är en Maqam?

”Maqam är en uppsättning noterar med traditioner att definiera relationer mellan dem, vanliga mönster, och deras melodiska utveckling. Maqamat är bäst definieras och förstås inom ramen för de rika orientalisk musik repertoar. Den närmaste motsvarigheten i västra klassisk musik skulle vara ett läge (t.ex. större, mindre, etc).”

Vad är Quarter Signaler?

”Många Maqamat innehåller anteckningar som kan uppskattas med kvartalet toner (avbildas med hjälp av halv-platta tecken ♯ eller halva kraftiga tecken ♯). Även om de sällan är exakta fjärdedelar faller exakt i mitten mellan två halvtoner. Även konstaterar framställs som halvtoner ibland innehålla mikrotonal nyanser beroende på maqam som de används. Av denna anledning, när du skriver orientalisk musik med hjälp av den västra notation system, finns det en förståelse för att den exakta stämningen för varje ton kan variera med varje Maqam och måste läras in i örat.”

Det finns gemensamma skalor mellan de starka kulturerna som utgör kurder, araber, turkar och iranier. Men det är bara själva känslan som skiljer dem åt, menar jag när det gäller improvisation på en Maqam.

Xûrşîdî:

frygisk med höjd ters och sjunde tonen .

Den här Maqamen startar med en intensiv fokusering på grundtonen, sedan vidgas den med ett steg uppåt d.v.s. till sekund. Efter går den tillbaka först till grundtonen, sedan ytterligare med två steg före grundtonen d.v.s. dess och c. Sedan landar den på grundtonen. Detta används mest bland professionella kurdisk sångare och musiker. Improvisationen börjar från grundtonsskalan och omfattar sedan den hela kvinten d.v.s. att varken sångare eller musiker når till skalans ände eftersom den aldrig sjungs eller spelas som en hel Maqam .

Berze Qetar

Dorisk med ters och sjunde tonen är Quarter ton.

Den här Maqamen sjungs för det mesta bland folk i södra Kurdistan .

Första steget i den här skalan börjar på grundtonen, som sedan går direkt till kvarten och sedan återgår till grundtonen.

Andra stegets improvisation äger rum mellan grundtonen och fortsätter genom hela kvarten. Sedan går den direkt till septiman och en ny improvisation hörs mellan septiman och sjätte tonen. Efteråt improviseras första steget på nytt och försätter på det här sättet om och om igen. Det är viktigt att påpeka att tonen ess spelas istället för kvarttonen på e när man spelar första steget för andra gången.

Qetar:

Den här Maqamen sjungs för det mesta bland folk i östra Kurdistan .

Maqamens första steg börjar med tersens kvartston på e. Sedan flyttas improvisationens fokus och hörs mest bland ters, kvarten och kvinten.

Återigen hörs den från kvinten och försätter sedan vidare och skär hela grundtonen.

Sista steget i Qetar kommer strax efter att man har spelat både den första och den andra frasen. Sedan spelas eller sjungs Maqamen när man har återgått till grundtonen med återställd septima d.v.s. återställd sjunde ton.

Nîwe şew

Mollharmoni, men kvinten är grundton för denna skala.

Niwe Shew är en av de populäraste Maqamerna eftersom den sjungs och spelas över hela Kurdistan.

Maqamens första improviserande steg börjar från grundtonen i första tetrackordet.

Successivt från kvinten, börjar steg två som fortsätter med sin improvisation inom hela skalan. Sedan går den åter till grundtonen och på nytt repeteras improvisationen exakt på samma sett som den tidigare gjort.

Här vill jag påpeka att med båda tetrakord kan man sjunga eller spela hela skalan utav Niwe Shew.

Sefer

Mollskala med sekundton som kvartston .

Maqamen kallas även Grè. Vid olika tillfällen har jag lyssnat på olika professionella sångare som har sjungit Sefer och deras improvisationer lät enbart bland grundtonen och kvinten,

Improvisationens stil har bidraget till att Maqamen även fick hetta Grè. Maqamens improvisation är unik eftersom den är begränsad. Den börjar från grundtonen och försätter till kvinten.

De sångare som har improviserat Sefer Maqamen på bästa sätt är: Mahmod Tofik Shilk , Hama Slaih Dilan och Homer Dzeiy.

Nizme heyran

Mollskala med sekundton som kvartston .

Heyranî çîyayî

Båda Maqamerna är likadana. Detta ser man lätt då man läser ovanstående noter, enbart vid improvisationen skiljs Maqamerna åt d.v.s. i praktiken.

Nizme Heyrans improvisation börjar från sekunden d.v.s. kvartstonen. Däremot börjar Heirani Chyayis improvisation från kvinten. Maqamen är mest populär i Hewlêrs-området.

De sångare som har improviserat Nizme Heyran och Heranî çîyayî Maqamen på bästa är Tenya Erab och Mişko.

Lawûk

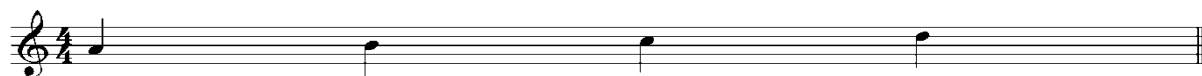
Maqamens första improvisation börjar från kvinten, alltså med den första tonen i andra tetrakorden. Sedan flyttas improvisationens fokus och hörs mest i andra tetrakordet.

Återigen hörs den från kvinten och försätter sedan vidare och skär hela grundtonen.

Sista steget i Laûk kommer strax efter att man har spelat både det andra och första tetrakorde. Sedan spelas eller sjungs maqamen genom en återgång till grundtonen.

Sångarna som har improviserat Lawûk Maqamen på bästa sätt är: Mohamad Arf Jziri och AiŞe Şan.

Siya çemane

Hewraman är en stor region på gränsen mellan Irak och Iran. 95% av det kurdiska folket förstår dem dock inte eftersom de har en väldig speciell dialekt. Bland områdets mest kända melodier är Sia çemane den populäraste, men detta betyder inte att Hewramans andra melodier är mindre viktiga, som t.ex. Berze Chîr, Wirde Bezm, Yaran Yaran, Botorbotor och Soz.

Generellt kännetecknas Hawramans melodisammansättning på en ren kvart modus (*mikroton intervall). Frekvenstonerna i dessa melodier skiljer sig grovt från både den västerländska 12 halvtonssystemet och från den 24 orientaliska tonintervallet.

***Mikrointervall:** I musiken används för att skapa finare uppdelning av en oktav än den gängse fulltempererade 12-halvtonsuppdelning som är grunden för västerländsk konstmusik. Inom vissa moderna verk används kvartstoner, som bygger på 24 mikrointervall. Vissa elektroniska instrument tillåter mikrointervall för att åstadkomma orientaliska tonskalor.

Det finns ett internationellt standardsystem utarbetat av A.J. Ellis för att exakt uttrycka tonintervall, så kallat centsystem. En cent är 1/100 av en tempererad halvton. Då frekvensförhållande för en oktav är 2, en tempererad halvton motsvarar frekvensförhållandet $\sqrt[12]{2} \approx 1,0595$ (ca 6%), och en cent $\sqrt[1200]{2} \approx 1,000578$ (ca 0,06%)".

<http://sv.wikipedia.org/wiki/Mikrointervall/2008>

Urgamla Kurdiska instrument

Från först början då musiken upptäcktes och tills idag har musikaliska instrument betraktats som viktiga verktyg i ämnet. Människan har under alla dessa år, utan uppehåll, försökt att utveckla och även utöka instrument vad gäller sort. Samtidigt har man envist bevarat vissa urgamla instruments figurer. Geografi och förhållandet bland olika folkslag har alltid spelat en stor roll och varit nästan avgörande i frågan om instruments existens på olika platser jorden runt. Kurderna är inget undantag. De har haft urgamla instrument som har haft starkt band och betydelse i olika sammanhang och religiösa ceremonier.

Tembur

Tenbîr , Saz

Tembur, Tenbîr d.v.s Saz : är ett urgammelt kurdisk tinststrument som har funnits i Mesopotamien sedan tre tusen år f.kr. Den tillhör stränginstrumentsgruppen. Den spelas vanligtvis med plektrum, men i vissa kurdiska regioner spelas den även med fingrarna. Temburen har varit speciellt viktig för Kurderna, t.ex. när de utövade sina religiösa ceremonier. En sådan handling verkställdes inte utan Temburen. Jag vill även påpeka att Temburen betraktades som en gud i forna tider av kurderna.

Def : Defens består generellt av två huvudmaterial, valnöts trä och får eller getskin. Ramens vanliga storlek är cirka 60 centimeter. Det förekommer att man fäster små täta metalringar på ramens insida. Klirandet av ringarna hörs vid kollisionen då man slår på Defen.

Defen har sedan urgamla tider haft en stor betydelse i den kurdiska religionen, speciellt i Kermanshahs region som ligger i östra Kurdistan. Den användes som huvudinstrument i deras tempel. Den har även haft lika stor betydelse på erotiska fronter. Ordet Def hörs ofta i urgamla kurdiska sånger. Den nämns bland annat på ett erotisk sett då man går sin älskade till mötes.

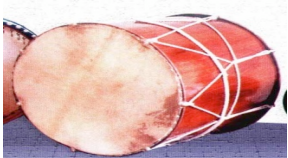

Zûrna: är ett blåsinstrument med dubbelrör. Den bästa kvalitén tillverkas av valnötsträ. Sammanlagt har den nio hål, en på baksidan och resterande på framsidan. Allmänt spelas Zorna med Dehol, de går hand i hand och kompletterar varandra. Detta märks tydligt vid Kurdiska traditionella bröllopfester. Det förekommer inte att dessa två instrument spelas separat vid sådana tillfällen.

Enligt den kurdiska gamla religionens seder spelade man enbart Zorna då man begravde sina kära, än idag utövas denna tradition i Hawramans området

Baleban : är ett träblåsinstrument som tillverkas antingen av trä eller ben. Den har åtta hål på framsidan och ett enda hål på baksidan. Instrumentet kallas även Duduk i Armenien. Vanligtvis spelas den mest med slagverk, liksom Tepel eller Dahol .

Dehol, som i väst kännetecknas som "bastrumma" består enbart utav trä och skinn. Storleken på dess ram är mellan 80 till 120 cm och djupet är mellan 15 till 20 cm. Dehol används i samband med Zurna. Instrumentet räknas som en av de mest essentiella av de kurdiska trummorna eftersom den skapar en grundläggande enhet i alla rytmer.

Tepi: är en trumma som läggs under armen på ett speciellt sett. Den hålls med båda händerna och spelas med bar handflata och med fingrar. Tapl tillverkas av koppar, trä eller keramik och det ena hålet, det stora, täcks av en bit skinn .

Şimşal

Blwêr

Şimşal: anses vara den enklaste och kanske den äldsta bland instrumenten. I sin enkelhet är den tillverkad utav ett långt sockerrör med enbart sex hål i framsidan. Den förekommer även i koppar och tillverkas på samma sett. Den är ett blåsinstrument och hålls snett med båda händerna när man spelar. Den nuvarande flöjten kan spåras tillbaka till Şimşal, eftersom det sägs att flöjtillverkningsidén ursprungligen är tagen från Şimşalen.

Blwêr är ett gammalt folkligt träblåsinstrument, mest känd bland herdar, då den spelades när de var ute i naturen och betade djuren. Den har sex hål på framsidan och låter mjukt, sorgset och romantiskt.

Kurdiska Danser

Varje kurdisk rytm följas av individuella danssteg, som har utövats sedan urgamla tider, bland annat under religiösa ceremonier och i det vardagliga livet, oavsett om man befann sig på sin åker och planterade eller om man befann sig i festliga sammanhang, som bröllop. Även vid begravningar har kurderna en speciell musikalisk rytm och rörelser då de begravnade sina kära och nära.

Rytm och rörelse är så pass involverade i varandra att det känns omöjligt att skilja dem åt, lika omöjligt som att skilja en varelse från sin skugga i ett soligt land.

Mitt notexempel är en levande bekräftelse på denna förklaring. Golşênê 10/16, Sêpêyî 2/4, Geryan 7/8, Şêxanî 6/8 är kända kurdiska dansstilar, som har utövats utav kurderna i Mesopotamien under flera tusen år.

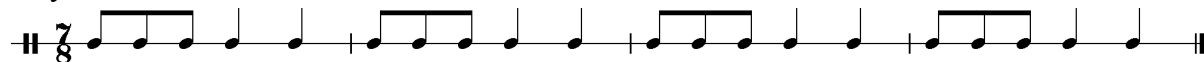
Golşênê

Sêpêyî

Geryan

Şêxanî

Trots allt, är kurderna är ett festligt folk, och det kan vara så att deras kärlek till dans och musik har hjälpt dem att komma över förgörelsen utan att tyna bort bland andra folkslag. Ovanstående dansrytmer utövas vid bröllop och fest.

Slutsats

Tack vare stormakternas politik i området har många faktorer dämpats, förvanskats, raderats och även blivit bortglömda vad gäller den kurdiska historien . På grund av detta är det särskilt svårt att samla fakta angående kurdiska frågor och mitt valda ämne var inget undantag . Jag upplevde dessa svårigheter under varje steg när jag skrev mitt arbete. Jag hade stunder då jag kände att det hela är hopplöst eftersom det inte alltid var så lätt att få tag på källor. Så sade jag mig själv: jag vet hur det ligger till och andra kurder vet också hur det ligger till. Men trots detta krävs det källors fakta . Så jag började med att kontakta andra kurdiska musiker som är mer erfarna än jag är och följde deras instruktioner vad gäller skriftliga, muntliga och även praktiska källor. Jag började också tolka och betrakta mina egna erfarenheter från en annan vinkel och ett annat perspektiv. Allt detta ledde till att saker och ting började ljusna och se lättare ut. Jag började med att skriva och plötsligt dök lusten till skrivandet upp hos mig . Jag blev gladare än någonsin.

Efterhand kom nästa steg, att organisera allt till en konsert. Här vill jag tacka musikerna som ställde upp och som hjälpte mig att genomföra mitt arbete i praktiken .

Ahmad Al-khatib	Aud
Stefan Bergman	Gitarr/Elbas
Ruhi Erdogan	Trumpet
Johan Ericsson	Piano
Negar Zarassi	Sång
Mazdak Khosravi	Elbas
Miki Campins	Slagverk
Dyar Jalal	Slagverk
Cristoffer Svärd	Dragspel
Jonathan Ahlbom	Tuba
Ivan Stjickovic	Slagverk
Ferhat Denis -Fors	Slagverk
Farzin Hawrami	Sång

Källor

- Forntida Imperier Historiens Milstolpar 3000 f.kr.-70 e.kr /Förlag Bernges / Malmö 1971
- Historiens Milstolpar 3000 f.kr.-70 e.kr / Förlag : Bernges / Malmö 1971
av Georg Weidenfeld & Nicolson Ltd
- Natur och kulturs musik historia/ Förlag: Natur och kulturs musik historia / Stockholm 1999

Redaktör, Erik Kjellberg även sitaten tillhör denna källan sida 3

- Källa Bra böckers världshistoria 1 i begynnelsen av Randi och Gunnar Harland, världshistoria genom tiderna av Johan och Teeple/ Förlag: Bra böckers världshistoria /Högenäs 1983
- Kurdiska Instrument av Wîrya Ehmed/ Förlag :Emindarêti Gshti Baghdad 1989
- Musik i Hawramniska område av Behmen Haji Emîn /Förlag: Merkez Amozshi Tehran 2001
- Om Kurdisk musik av Behzad Neqib serdest/ Förlag : Merkez Amozshi, Tehran 2001
- Kurdisk musik historia av Mohemed heme baqî/Förlag: Shehr Kurd Tehran 1996
- Mohemed Arîf jzirî av professor/ Bedir Xan/Förlag: Dezgai Zngirei Blawkirdnewe /Baghdad 1992
- Kurd, Arab, Turk av Cecil Gon / Förlag: Aras Hewlêr 2004
- Musik kultur i Kerkuk område av Beşîr Botani/ Förlag:Stads Biblioteket i Kurdistan Hewlêr 2008

- <http://en.wikipedia.org/wiki/Mitanni/2008>
- <http://www.saradistribution.com/harkomst.htm/2008>
- <http://nay-nava.blogfa.com/> 2008
- <http://translate.google.se/translate?hl=sv&sl=en&u=http://www.newtonmusicchall.com/Dahall.html&sa=X&oi=translate&resnum=2&ct=result&prev=/search%3Fq%3Ddahol%26hl%3Dsv%26sa%3DG/> 2008
- OBS! bifogad en DVD som innehåller kurdisk dans och Maqam.

Jag vill avsluta min mening med ett stort tack till :

- Iman Botani för hennes insatser & stöd
- Enwer Qeredaghi för hans insatser